

BAHUJAN SAURABHA

बहुजन सौरभ

उपलब्ध आहे!

मिस्त्री, टाइल्स
फिटर, पेंटर,
कारपेंटर,
प्लंबर इत्यादीसाठी खालील नंबर
वर संपर्क करावा.

संपर्क
मो. 8482839451

रविवार, २५ मे २०२५

Sunday, 25 May 2025

वर्ष : ५ | अंक : १४७

Year : 5 | Issue : 147

दैनिक

किंमत : ₹ ५/-

Daily

Rate: Rs. 5/-

सत्य देशाला कळले पाहिजे राहुल गांधी

नवी दिल्ली : पाकिस्तान आणि शेजारी देशांतून निर्माण होणाऱ्या दहशतवादाबद्दल सरकारची भूमिका स्पष्ट करण्यासाठी बहुपक्षीय शिष्टमंडळाचा भाग म्हणून काँग्रेस नेत्यांसह सर्वपक्षीय खासदार परदेशांत गेले आहेत. मात्र, दुसरीकडे लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी परराष्ट्रमंत्री एस. जयशंकर आणि सरकारवर सातत्याने टीका करीत असल्याचे पाहयला मिळत आहे. राहुल गांधी यांनी शुक्रवारी परराष्ट्रमंत्री एस. जयशंकर यांना नवीन प्रश्न विचारले आहेत आणि भारताचे परराष्ट्र धोरण कोलमडले असल्याची टीकाही केली आहे. भाजपाने राहुल गांधी यांच्या टीकांना अपरिपक्व आणि बेजबाबदार म्हणत ते 'निशान-ए-पाकिस्तान' असल्याचे म्हटले. डच ब्रॉडकास्टर एनओएसला जयशंकर यांनी दिलेल्या एका मुलाखतीची क्लिप शेअर करीत राहुल गांधींनी 'एक्स'वर लिहिले, जेजे स्पष्ट करतील का : भारताला पाकिस्तानशी का जोडले गेले आहे? पाकिस्तानचा निषेध करण्यात एकाही देशाकडून आल्याला पाठिंबा का दिला गेला नाही? ट्रम्प यांना भारत आणि पाकिस्तानमध्ये

'मध्यस्थी' करण्यास कोणी सांगितले?, असे प्रश्न त्यांनी एक्सवर केले. काँग्रेस मीडिया विभागाचे प्रमुख पवन खेरा व सोशल मीडिया प्रमुख सुप्रिया श्रीनाते यांना 'जेजे'चा अर्थ विचारला असता, त्यांनी त्यावर भाष्य करण्यास नकार दिला. दोन वरिष्ठ नेत्यांनी सांगितले, 'एक 'जे'चा वापर जयशंकर यांच्यासाठी करण्यात आला होता; तर दुसरा 'जे' हा शब्द जोकर, जयचंद किंवा मीर जाफर म्हणून वापरला गेला असावा. कारण- यापूर्वीही विरोधी पक्षांनी परराष्ट्रमंत्र्यांचा उल्लेख या युगातील जयचंद, असा केला होता. जयचंद किंवा मीर जाफर दोघेही देशद्रोही मानले जातात,' असे एका नेत्याने सांगितले. काँग्रेसच्या दुसऱ्या एका वरिष्ठ पदाधिकाऱ्याने सांगितले की, पक्षाने केंद्रीय मंत्र्याबद्दल असे काही बोलू नये. 'सरकार आणि परराष्ट्रमंत्री यांना प्रश्न विचारण्याचा एक चांगला मार्ग असला पाहिजे. मला माहीत आहे की, भाजपाने काँग्रेस आणि राहुल गांधींवर वैयक्तिक हल्ले केले आहेत. पण, आपल्यात आणि त्यांच्यात फरक असला पाहिजे,' असे ते पुढे म्हणाले. सर्वपक्षीय शिष्टमंडळातील एका नेत्याने सांगितले, 'ते विरोधी

पक्षनेते आहेत. लोकांच्या वतीने सरकारला प्रश्न विचारण्याची त्यांची जबाबदारी आहे. पण, सोशल मीडियावरील अशा पोस्ट मला कळत नाहीत. तुम्ही तुमचे प्रवक्तें आणि नेत्यांबरोबर अशा गोष्टी करू शकता. तुमच्या अधिकृत सोशल मीडिया अकाउंटवरून तुम्ही हे का करता?' राहुल गांधी यांनी परराष्ट्रमंत्र्यांचे विधान पोस्ट केले आणि लिहिले, 'हल्लापूर्वी पाकिस्तानला सांगणे हा गुन्हा होता.' राहुल गांधींनी सरकारवर आरोप केले की, सरकारने 'ऑपरेशन सिंदूर' अंतर्गत दहशतवादी पायाभूत सुविधांवर झालेल्या हल्लाची माहिती पाकिस्तानला दिली होती. राहुल गांधी यांनी या कृत्याला गंभीर उल्लेख, असे म्हटले. खेरा यांनी त्याच दिवशी मीडिया ब्रीफिंगमध्ये या आरोपांचा उल्लेख केला आणि म्हटले की, जयशंकर यांच्या या वक्तव्यामुळे दहशतवाद्यांना पळून जाण्यास मदत झाली असेल. खेरा यांनी मंत्र्यांना 'मुखबीर (माहिती देणारा)' असेही म्हटले आणि आपल्या हवाई दलाने किती विमाने गमावली,' असा प्रश्नही केला. परराष्ट्र मंत्रालयाने स्पष्ट केले की, जयशंकर यांची वक्तव्ये आणि त्यातील तथ्ये याबाबत केले गेलेले सादरीकरण पूर्णपणे चुकीचे आहे.

तुटलेली घरे, विखुरलेले सामान, डोळे ओले

नवी दिल्ली : लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनी शनिवारी जम्मू आणि काश्मीरमधील पूंछ जिल्ह्यातील नागरी भागांना भेट दिली, जिथे पाकिस्तानकडून सीमेपलीकडून होणाऱ्या गोळीबाराचा फटका बसला. त्यांच्या भेटीदरम्यान, काँग्रेस खासदाराने गोळीबारात प्रियजन गमावलेल्या रहिवाशांची आणि कुटुंबांची भेट घेतली. त्यांनी त्यांना आश्वासन दिले की ते त्यांच्या चिंता राष्ट्रीय पातळीवर मांडतील. 'ही एक मोठी दुर्घटना होती आणि अनेकांना आपले प्राण गमवावे लागले आहेत. मोठे नुकसान झाले आहे. मी लोकांशी बोललो आणि त्यांच्या समस्या समजून घेण्याचा प्रयत्न केला. त्यांनी मला हा मुद्दा राष्ट्रीय स्तरावर उपस्थित करण्याची विनंती केली आहे आणि मी ते करेन,' असे रायबरेलीचे खासदार म्हणाले. त्यांनी असेही म्हटले की, वारंवार होणाऱ्या संघर्षांही पुंछमधील लोक मोठी ताकद आणि प्रतिज्ञा दाखवतात. 'आज, मी पुंछमध्ये पाकिस्तानच्या गोळीबारात जीव गमावलेल्यांच्या कुटुंबियांना भेटलो. तुटलेली घरे, विखुरलेले सामान, ओले

राहुल गांधी यांची पाकिस्तानने लक्ष्य केलेल्या पूंछमधील भागांना भेट

डोळे आणि प्रत्येक कोपऱ्यात प्रियजनांना गमावण्याच्या वेदनादायक कहाण्या - हे देशभक्त कुटुंबे प्रत्येक वेळी धैर्याने आणि सन्मानाने युद्धाचा सर्वात मोठा भार सहन करतात. त्यांच्या धाडसाला सलाम. मी पीडित कुटुंबांसोबत खंबीरपणे उभा आहे - मी त्यांच्या मागण्या आणि मुद्दे राष्ट्रीय पातळीवर नक्कीच मांडेन,' असे त्यांनी वरील पोस्टमध्ये म्हटले आहे. त्याआधी लोकसभा खासदारांनी पूंछमधील एका शाळेला भेट दिली आणि गोळीबारामुळे प्रभावित झालेल्या विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. त्यांना

प्रोत्साहन देत गांधी म्हणाले, 'आता तुम्ही धोका आणि थोडीशी भयावह परिस्थिती पाहिली आहे. परंतु काळजी करू नका, सर्वकाही सामान्य होईल. या समस्याला प्रतिसाद देण्याचा तुमचा मार्ग म्हणजे अभ्यास करणे आणि खरोखर कठोर खेळणे आणि शाळेत बरेच मित्र बनवणे.' पीडित कुटुंबांसोबतच्या बैठकीनंतर, गांधींनी पूंछ येथील गुरुद्वारा श्री गुरु सिंह अभ्यास करणे आणि खरोखर कठोर खेळणे आणि शाळेत बरेच मित्र बनवणे.' पीडित कुटुंबांसोबतच्या बैठकीनंतर, गांधींनी पूंछ येथील गुरुद्वारा श्री गुरु सिंह अभ्यास करणे आणि खरोखर कठोर खेळणे आणि शाळेत बरेच मित्र बनवणे.' पीडित कुटुंबांसोबतच्या बैठकीनंतर, गांधींनी पूंछ येथील गुरुद्वारा श्री गुरु सिंह अभ्यास करणे आणि खरोखर कठोर खेळणे आणि शाळेत बरेच मित्र बनवणे.'

प्रसूती रजेसंदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाचा मोठा निकाल

नवी दिल्ली : प्रसूतीची रजा हा केवळ सामाजिक न्यायाचा विषय नसून तो महिला कर्मचाऱ्यांना संविधानाने दिलेली हमी आहे, असे सांगत सर्वोच्च न्यायालयाने शुक्रवारी मद्रास उच्च न्यायालयाचा निकाल धुडकावून लावला. एका सरकारी शिक्षिकेला तिच्या तिसऱ्या मुलाच्या जन्मासाठी रजा नाकारण्याचा आदेश उच्च न्यायालयाने दिला होता. सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश अभय ओक आणि उज्ज्वल भुयान यांच्या खंडपीठाने या प्रकरणाच्या सुनावणीवेळी म्हटले की, महिला कर्मचाऱ्यांप्रती सामाजिक न्यायाची भूमिका ठेवणे, तसेच महिला कर्मचाऱ्यांच्या उर्जेची भरपाई करणे, बाळ्यचे पालनपोषण करणे आणि त्यानंतर पुन्हा कामावर रुजू झाल्यानंतर पूर्वीचा कार्यक्षमतेची पातळी राखणे हा प्रसूती रजेमागील उद्देश आहे.

भ्रष्टाचार प्रकरणात 'आप' आमदाराला त्यांच्याच पक्षाच्या सरकारने केली अटक

नवी दिल्ली : आप सरकारच्या दक्षता विभागाने शुक्रवारी भ्रष्टाचार प्रकरणात जालंधरमधील आमदार रमन अरोरा यांना अटक केल्याने ते

अडचणीत सापडले आहेत. अरोरा जालंधर मध्य विधानसभा मतदारसंघाचे विद्यमान आमदार आहेत. दक्षता विभागाने त्यांच्या जालंधर येथील घरावर छापा टाकला आणि झडतीनंतर त्यांना अटक करण्यात आली. काही अधिकाऱ्यांशी संगनमत करून सामान्य लोकांची फसवणूक केल्याचा आरोप त्यांच्यावर आहे. कोण आहेत रमन अरोरा? त्यांच्यावरील आरोप काय? त्याविषयी जाणून घेऊ. जालंधरच्या पीर बोडला बाजार येथील रहिवासी रमन अरोरा एक कापड व्यापारी आहेत. त्यांना कोणताही राजकीय अनुभव नव्हता. कोविड-19 साथीच्या काळात त्यांनी केलेल्या सेवेमुळे ते प्रसिद्ध झाले होते. त्यामुळेच मागील काँग्रेस सरकारच्या काळात खत्री अरोरा पंजाब बोर्डाचे उपाध्यक्ष म्हणून त्यांची नियुक्ती करण्यात आली होती. ते माता का जागरण आणि कीर्तन सादर करणारे भजन गायक म्हणूनदेखील प्रसिद्ध आहेत.

आरोग्य कर्मचारी पाकिस्तानसाठी करायचा हेरगिरी

नवी दिल्ली : पाकिस्तानसाठी हेरगिरी केल्याप्रकरणी सहा जणांना हरियाणामधून काही दिवसांपूर्वी अटक करण्यात आली होती. यामध्ये यूट्यूबर ज्योती मल्होत्रा हिचा देखील समावेश आहे. या प्रकरणात पोलिसांनी गुन्हा दाखल केला असून पुढील तपास सुरू आहे. पाकिस्तानला संवेदनशील माहिती पुरवल्याचा आरोप करण्यात आलेला आहे. या प्रकरणामुळे देशात मोठी खळबळ उडाली. यानंतर आता आणखी एक अशाच प्रकारची घटना घडल्याची माहिती समोर आली आहे. बीएसएफ आणि नौदलाची संवेदनशील माहिती पाकिस्तानला पुरवल्याप्रकरणी गुजरात एटीएसने एका व्यक्तीला अटक केली आहे. सीमा सुरक्षा दल आणि भारतीय नौदलाशी संबंधित गोपनीय माहिती पाकिस्तानला पुरवल्याचा आरोप सहदेव सिंग गोहिल या व्यक्तीवर करण्यात आला आहे. गुजरात

एटीएसने कच्छच्या सीमावर्ती भागातून 28 वर्षीय आरोग्य कर्मचाऱ्याला अटक केली आहे. अटक केलेल्या व्यक्तीवर पाकिस्तानसाठी हेरगिरी केल्याचा आरोप आहे. गेल्या आठ महिन्यांत हेरगिरीच्या आरोपाखाली गुजरातमधून झालेली ही तिसरी अटक असल्याचे सांगितले जात आहे. दरम्यान,

स्वतःची ओळख पाकिस्तानी गुप्तचर सेवांची एजंट म्हणून करून दिल्याचे एटीएस अधिकाऱ्यांनी म्हटले आहे. गोहिलला कच्छ प्रदेशातील बीएसएफ आणि नौदलाच्या सुरक्षा प्रतिष्ठानाचे काही बांधकामाधीन फोटो देण्यात सांगितले होते, असाही दावा करण्यात आला होता. 2025 च्या सुरुवातीला गोहिलने

त्याच्या आधार ओळखपत्राचा वापर करून एक नवीन सिम कार्ड मिळवले होते. त्या डिवाइसवर व्हॉट्सअप सक्रिय केले, जे त्याने नंतर भारद्वाजला दिले. एटीएस अधिकाऱ्यांनी सांगितले की तो त्या चॅनलद्वारे तिला वर्गीकृत माहिती पाठवत राहिला. माहितीच्या बदल्यात त्याला मध्यस्थाकडून 40,000 रुपये रोख मिळाले असा आरोप करण्यात आलेला आहे. केंद्रीय गुप्तचर संस्थांनी पुष्टी केलेल्या तांत्रिक देखरेख आणि मानवी गुप्तचर माहितीच्या तपासानंतर एटीएसने 1 मे रोजी गोहिलला ताब्यात घेतले आहे. त्यानंतर त्याला अटक करण्यात आली. गोहिल आणि अदिति भारद्वाज दोघांवरही गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे. गोहिलच्या फोनमधून महत्त्वाचा डेटा डिलीट करण्यात आला होता, अशी माहिती देखील चौकशीतून समोर आली आहे.

पुलवामा हल्ल्याचे सत्य सांगणाऱ्या

माजी राज्यपालांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप

नवी दिल्ली : पुलवामा येथील दहशतवादी हल्लाबाबत गौयस्फोट करणाऱ्या माजी राज्यपालांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप करण्यात आले आहेत. जम्मू काश्मीरचे माजी राज्यपाल सत्यपाल मलिक यांच्यासह एका जणांविरुद्ध केंद्रीय अन्वेषण विभागाने (CBI) भ्रष्टाचाराच्या आरोपाखाली गुजराती (तारीख 22 मे) आरोपपत्र दाखल केले आहे. हे प्रकरण काश्मीर खोऱ्यातील जलविद्युत प्रकल्पात झालेल्या भ्रष्टाचाराशी संबंधित आहे. विशेष बाब म्हणजे, सत्यपाल मलिक यांनी या भ्रष्टाचारात राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाच्या नेत्याचा सहभाग असल्याचा दावा केला होता. आता त्याच प्रकरणात माजी राज्यपालांवर आरोपपत्र दाखल करण्यात आले आहे. दरम्यान, सत्यपाल मलिक कोण आहेत? हे जाणून घेऊ. 78 वर्षीय सत्यपाल मलिक यांनी 1968-69 मध्ये मेरठमधील विद्यार्थी संघटनेतून आपल्या राजकीय कारकिर्दीची

सुरुवात केली. 1974 मध्ये त्यांनी चौधरी चरण सिंग यांच्या भारतीय क्रांती दलाच्या तिकिटोवर बागपत विधानसभेची निवडणूक जिंकून राजकारणात प्रवेश केला. नंतरच्या काळात त्यांनी भारतीय लोकदल पक्षात प्रवेश केला. 1980 मध्ये सत्यपाल मलिक हे लोकदल पक्षाच्या तिकिटोवर राज्यसभेचे सदस्य झाले. 1984 मध्ये त्यांनी काँग्रेसमध्ये प्रवेश केला आणि 1986 मध्ये पुन्हा ते राज्यसभेवर निवडून गेले. 1987 मध्ये मलिक यांनी बोफोर्स प्रकरणाच्या पार्श्वभूमीवर काँग्रेसला सोडून दिल्ली आणि व्ही. पी. सिंग यांच्याशी हातमिळवणी केली. 1989 मध्ये मलिक हे अलीगढमधून जनता दलाचे उमेदवार म्हणून लोकसभेवर निवडून आले. 1990 मध्ये त्यांनी संसदीय कामकाज व पर्यटन खात्याचे केंद्रीय राज्यमंत्री म्हणून काम पाहिले. 2004 मध्ये मलिक भाजपात सामील झाले आणि बागपतमधून लोकसभा निवडणूक लढवली. मात्र, या निवडणुकीत त्यांना पराभवाचा सामना करावा लागला. मोदी सरकारच्या पहिल्या कार्यकाळात मलिक यांनी भूसंपादन विषयेकड तपासणाऱ्या संसदीय समितीचे नेतृत्व केले. भाजपामध्ये वरिष्ठ पदांवर काम केल्यानंतर, ऑक्टोबर 2017 मध्ये मोदी सरकारने सत्यपाल मलिक यांची बिहारचे राज्यपाल म्हणून नियुक्ती केली. ऑगस्ट 2018 मध्ये ते जम्मू-काश्मीरचे राज्यपाल झाले. त्यावेळी काश्मीरमध्ये दहशतवाद सुरू होता. सत्यपाल मलिक यांच्या कार्यकाळातच मोदी सरकारने कलम 370 रद्द केले.

नोव्हेंबर 2019 मध्ये गोव्याचे राज्यपाल म्हणून मलिक यांची नियुक्ती करण्यात आली. सत्यपाल मलिक हे नेहमीच परखट बोलणारे राजकारणी होते, असे त्यांचे सहकारी सांगतात. मेघालयचे राज्यपाल असतानाच मलिक यांनी काश्मीरमधील जलविद्युत प्रकल्पात भ्रष्टाचार झाल्याचे आरोप केले. या प्रकरणात राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाच्या एका नेत्याचा समावेश होता, असे मलिक यांनी म्हटले होते. 14 फेब्रुवारी 2019 रोजी पुलवामा येथे सीआरपीएफच्या तुकडीवर झालेला हल्ला हा सुरक्षा यंत्रणेतील चुकांमुळे झाला. मात्र, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्याकडे ही बाब मांडल्यानंतर त्यांना मला गप बसण्यास सांगितले, असा जाहीर गौयस्फोट सत्यपाल मलिक यांनी केला. बिहारचे राज्यपाल म्हणून 2017 मध्ये पदभार स्वीकारल्यानंतर, सत्यपाल मलिक यांनी आरोप केला होता की, राज्यातील सर्वच राजकारणी बीएड कॉलेजचे मालक आहेत. त्यावेळी बिहारमध्ये भाजप-जनता दल युनायटेड आघाडीचे सरकार होते. सत्यपाल मलिक हे जम्मू-काश्मीरचे राज्यपाल असताना 2018 विधानसभा बरखास्त करण्यात आली होती. 'दिल्लीतील नेत्यांचे ऐकले नसते, तर काश्मीरमध्ये सज्जाद लोन यांच्या नेतृत्वाखालील सरकार स्थापन झाले असते आणि इतिहासात आपले नाव 'बेईमान माणूस' म्हणून नोंदवले गेले असते, असे सत्यपाल मलिक त्यावेळी म्हणाले होते. ग्वाल्हेरमधील एका विद्यापीठातील कार्यक्रमात भाषण देताना माजी राज्यपाल म्हणाले होते की, 'मी तो विषय कायमचा संपवून टाकला आहे. जे मला शिब्या घालतात ते पुढेही घालतील; पण मला खात्री आहे की मी योग्य निर्णय घेतला होता.'

Sunil R Gadge
9284326252/9822821641

The Name of Satisfaction

हिमांशु

इव्हेंट मॅनेजमेंट ग्रुप

- राॅक बॅन्ड (ऑर्केस्ट्रा)
- कॅटरिंग
- मंडप डेकोरेशन
- बलुन डेकोरेशन
- LED वॉल
- डि. जे. साऊंड
- लायटिंग
- दुल्हा-दुल्हन एन्ट्री
- फायर इफेक्ट
- व्हीडीओ शुटींग
- फोटोग्राफी

BEST PERFORM | BEST TASTE | BEST SERVICE | SAFE JOURNEY

बोधगया मुक्ती आंदोलनाचा तिढा

बोधगयाचे महाबोधी महाविहार मुक्ती आंदोलन 12 फेब्रुवारी 2025 पासून सुरू झालेले आंदोलन थांबले, की थांबवले गेले. या आंदोलनामुळे बोधगया महाविहारावर असलेले अबोव्हाचे अधिपत्य आणि त्यासाठी असलेला बीटी अ‍ॅक्ट 1949 जगात पोहचला. या आंदोलनाची विशेषता म्हणजे प्रथमतः बौद्ध भिक्खू संघ आंदोलनात आघाडीवर होता. त्यात आंतरराष्ट्रीय भिक्खू संघांनी सहभाग नोंदवला. हे आंदोलन सैवधांनिक आणि बुद्धांनी सांगितलेल्या अहिंसेच्या मार्गाने करण्यात आले.

बौद्धांचे महाविहार ब्राम्हणांच्या नियंत्रणात, ते ही शेकडो वर्षांपासून! त्याविरोधात आजपर्यंत अनेक आंदोलने झाली. 13 व्या शतकात तुर्कीच्या आक्रमणानंतर व अन्विच्यतअत्याचारांमुळे बुद्धगयाचे बौद्ध भिक्खू वेगवेगळ्या ठिकाणी पळून गेले. या मंदिराचा कोणीही रखवाली उरला नव्हता. याच संंधीचा फायदा घेत सोळाव्या शतकात शैव संप्रदायाचे ब्राह्मण पुजारी घमंड गीरी यांनी मंदिरात पूजापाठ सुरू केला. बुद्धांच्या शांती, अहिंसा आणि करुणेची शिकवण असलेल्या बौद्ध भिक्खूंनी तेव्हा ब्राम्हणी मंहांताला फारसा विरोध केला नाही. बौद्धांच्या करुणामय स्वभावाचा फायदा घेत ब्राम्हणांनी विहारवर आपला मालकी हक्क अधिक दृढ केला. जगातून येणाऱ्या अमाप दान प्रारमितेमुळे त्यांना या विहाराचे महत्त्व लक्षात आले. 16 व्या शतकात या मंदिराचे स्वतः उत्तराधिकारी असल्याचा घमंड गीरी या ब्राम्हण पुजाऱ्याने प्रचार केला. त्याच्या मते हे हिंदू मंदिर आहे कारण बुद्ध हे विष्णूचेच नववे अवतार आहेत. बुद्ध जर विष्णूचा अवतार असेल तर देशातील कोणत्याही मंदिरात बुद्ध मुर्ती का नाही, हिंदू मंदिरात बुद्धांची पुजाअर्चा का केली जात नाही ? बुद्धांपेतच हे ब्राम्हण पिंडदान का करत आहेत ? असे प्रश्न निर्माण होतात. बुद्धगया टेम्पल अधिनियम म्हणजे बीटी अ‍ॅक्ट 1949! संविधान लागू होण्यापूर्वी तत्कालीन सरकारी ब्राम्हणांनी बिहार विधानसभेत या कायद्याची निर्मिती केली. त्यानुसार 'बुद्धगया मंदिर समिती' बनविण्यात आली. 4 हिंदू आणि 4 बौद्ध ट्रस्टी आणि समितीचा अध्यक्ष हिंदू राहिल, असे या समितीचे स्वरूप तयार झाले. या समितीचा अध्यक्ष हिंदू

राहील ही अट 2013 मध्ये शिथिल करण्यात आली. 1949 चा या कायद्यानुसार बुद्धगया मंदिरावर हिंदू ब्राम्हणांचे आधिपत्य अबाधित राहिले, ते आजही आहे. संविधान लागू झाल्यानंतर सुद्धा हा कायदा रद्द झाला नाही. बुद्धगयाचे महाबोधी विहार हे इ. पूर्व तिसऱ्या शतकात सम्राट अशोकाने निर्माण केले होते, ही वास्तविकता जशी आजपर्यंत कोणी नाकारली नाही. याच पिंपळाच्या वृक्षाखाली सिद्धार्थ गौतमाला संबोधी, ज्ञानाची प्राप्ती झाली होती, ही सत्यता सुद्धा कोणी नाकारली नाही. बुद्धगयेच्या मुक्ती आंदोलनाचा इतिहास बराच जुना आहे. 1885 मध्ये ब्रिटीश लेखक व पत्रकार एड्विन अर्नॉल्ड यांनी महाबोधी मंदिर बौद्धांच्या सुपुर्द करण्याची सर्वप्रथम मागणी केली होती. 1892 मध्ये श्रीलंकेचे अनागारिक धम्मपाल यांनी महाबोधी सोसायटीची स्थापना करून बुद्धगया मुक्ती आंदोलन सुरू केले. त्यांनी अनेक नेत्यांच्या भेटी घेतल्या. अनागरिकांच्या मागणीचा विचार न करता डॉ. राजेंद्र प्रसाद यांनी ब्राम्हणांच्या मक्ददारीला समर्थन दिले होते. स्वातंत्र्य मिळवल्यावर आम्ही हा प्रश्न सोडवू असे गांधीजींचे म्हणणे होते. हे मंदिर बौद्धांना सोपविले पाहिजे या मताचे आग्रही रविंद्रनाथ टागोर होते. भर्दत नागार्जुन सूर्येई ससाई यांनी 1992 पासून महाबोधी महाविहाराच्या मुक्तीसाठी आंदोलन उभे केले. महाबोधी महाविहाराला 2002 मध्ये युनेस्कोने जागतिक पुरातत्व वास्तूचा दर्जा घोषित केला. कोप्रिसचे नेते जयराम रमेश आपल्या पुस्तकात हे बौद्ध मंदिर असल्याचे सिद्ध करून त्यांनी आंदोलनाला समर्थन दिले आहे. केजरीवाल सरकारात मंत्री राहिलेले राजेंद्रपाल गौतम यांनी बोधगया आंदोलनाला सशर्त पाठिंबा दिला, आंदोलनात सहभागी झाले. भीम आर्मीचे प्रमुख

श्रीराम बनसोड, 8208617748

मंदिर सर्व आंदोलने डॉ. बाबासाहेबांनी न्यायिक मार्गाने यशस्वी केले. त्याप्रमाणे ही मागणी सुद्धा न्यायिक मार्गाने यशस्वी होईल, यात दुमत नाही. ऑल बुद्धिष्ट ओरिएन्टेशन ग्रंथ नागपूर येथील बेझनबाग मैदानावर 1 जून 2025 रोजी महाविहार मुक्ती सभेचे आयोजन केले आहे. आकाश लामा, चंद्रबोधी पाटील, भते सूर्यई ससाई सभेला संबोधन करणार आहेत. बोधगया महाविहारबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने तब्बल 13 वर्षांनंतर याचिकेवर अंतिम सुनावणीसाठी 29 जुलै 2025 निश्चित केली आहे. सर्वोच्च न्यायालयाद्वारे लागणाऱ्या सकारात्मक निर्णयाची जगातील बौद्धांना अपेक्षा आहे. ■ ■

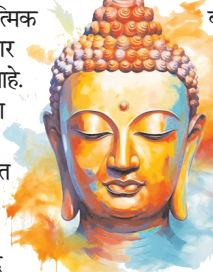
मंदाकिनी काकडे, मो.8600017963

थागत बुद्धांचे एकजिनसी जीवन व त्यांची शिकवण जर आपण आचरणात आणली तर 'बोले तैसा चाले, त्याची वंदवी पाऊले' असे आपलेही जीवन होऊन जाईल. कारणही तसेच आहे, बुद्धाची शिकवण आणि त्यांचा बौद्ध धम्म न्याय, समता, बंधुत्व यावर आधारित आहे. प्रेरणा, शुध्द विचार प्रबोधन यातून मिळते. विज्ञाननिष्ठ समाजाला सुद्धा बौद्ध धर्माशिवाय पर्याय नाही. आधुनिक जगताला जीवत राहावयाचे असेल तर त्यांनी बौद्ध धर्माचीच कास धरावयास पाहिजे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना नेहमी काही प्रश्न विचारले जायचे की, तुमचा कल

बौद्ध विचार धारेकडे का आहे. तेव्हा ते उत्तर द्यायचे की माझ्या मतानुसार बौद्ध धम्म श्रेष्ठ आहे. दुसऱ्या कोणत्याही धर्माची त्याचेशी तुलना केली जाऊ शकत नाही. जर एखाद्या विद्वानिष्ठ आधुनिक व्यक्तीला धर्म हवा असेल तर त्याला बुद्धाच्या धर्माशिवाय पर्याय नाही असे माझे पक्के मत सर्व धर्मांचा परस्तीस वर्षे सखोल अभ्यास केल्यावर तयार झाले. मी रिकाय्या डोक्याने बुद्धाकडे गेलो नाही. तर बुद्धाच्या जीवनावरील पुस्तकांचा अभ्यास करून, ती वाचताना तुलना व भेद समजून घेऊन बुद्धाकडे वळलो. बराच काळ मानवावर बाह्य शक्तींनी अधिकार गाजविला आहे. जर तो खरोखरच सुसंस्कृत वळवयाचा असेल तर त्याने स्वतः त्या तत्वांनी आत्म नियमन करण्यास शिकले पाहिजे बौद्ध धम्म हीच जगातील सर्व प्रथम नैतिक विचार पध्दती आहे की जिच्यामध्ये मानवास आत्म नियमन करण्याची शिकवण दिलेली आहे. ह्यासाठी प्रगतिशील जगाला ही सर्वोच्च शिकवण देण्यासाठी

स्वयंप्रकाशी तू तारा, चैतन्याच्या गाभास

बौद्ध धर्माची आवश्यकता आहे. सामर्थ्याचा स्वाभाविक मोठेपणा बौद्ध धर्माचे आध्यात्मिक तत्त्वज्ञान हीच फार मानवतेची योग्यता सामर्थ्यशाली देणगी आहे. भगवान बुद्धांच्या महत्तेची प्रशंसा आधुनिक विचारवंत आणि शास्त्रज्ञ धर्माविषयी आपली मत मांडतात. बौद्ध धर्माने मानवात प्रच्छन्न असलेल्या अंतःसामर्थ्याच्या शोधाकडे मानवाचे लक्ष वेधले बौद्ध धर्मातच प्रथम सदाचारास प्रवृत्त होण्यासाठी मानसिक संस्काराचे महत्त्व सांगितलेले आढळते. जगातील सर्व संस्थांफकात भगवान बुद्ध फक्त एक असे थोर होते की जे आपली मुक्ती साध्य करण्याचा मानवी

बरोबर ओळखू शकेल मानवतेची योग्यता उंचावण्याच्या कर्तृत्वात जर खऱ्या माणसाचे मोठेपण सामावलेले असेल तर खरा थोर असा तथगात असू दुसरा कोण असा शकेल. त्यांनी मानवाच्या वर दुसरे कोणी संस्थापित करून त्याला हीन न करता प्रज्ञा व मैत्रीच्या शिखरावर प्रस्थापित करून उच्चत्व प्राप्त करून दिले आहे. बौद्ध धर्मात आपले डोळे उघडे ठेवण्याबाबत दुसऱ्या कोणत्याही धर्मात इतका भर देण्यात आलेला नाही. मनोविकासासाठी इतकी सखोल योजना दुसऱ्या धर्मात नाही. ज्ञान हे

मुक्तीसाठी आवश्यक आहे. आणि ते प्राप्त करण्यास अपसर्ग येण्याची जी कारणे आहेत त्यापैकी अज्ञान हे एक आहे असे बौद्ध धर्माने आग्रह पुर्ण सांगितले आहे. जगातल्या दुःखापैकी पुष्कळशी दुःखे अंधश्रद्धेने निर्माण झाली आहेत. भगवान बुद्धांनी याला स्थान दिले नाही. भगवान बुद्ध आणि त्यांचा धम्म किती श्रेष्ठ आणि अपूर्व आहे हे स्पष्ट करण्यास एवढेसे पुरेसे आहे. भगवान बुद्धांमार्खे गुरू जीवनात असावे असे कोणाला वाटणार नाही. जीवसृष्टी असीम आहे. त्या जीवसृष्टीचा भवसागर पार नेण्याची ताकद बौद्ध धर्मात आहे. भगवान बुद्धाचा अतुल्य मार्ग आपण साध्य करूयात. तथगातांवर मनापासून निष्ठा ठेवून त्यांच्या भूमित जन्म घेण्याची गरज नाही असावी. सन्मार्गावर चालणे, करणा, मैत्री विश्वास, जन्मजन्मान्तरीच्या पुण्यसंचयाचा परिपाक आणि धर्माचा सर्वेगामी प्रकाश हे जणू चंद्रसूर्यांचा रुपदर्शन आहे. म्हणूनच म्हणावेसे वाटते बुद्धा, स्वयंप्रकाशी तू तारा चैतन्याच्या गाभास. ■ ■

सावित्रीबाई फुले साहित्य मीमांसा!

सावित्रीबाईंचे बोलके काव्य. जे त्यांच्या चळवळीचा मूलाधार वाटते. मुखपृष्ठवरील या पुतळ्याच्या मागे दाखवलेली दृश्य, सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्याची स्मृती दर्शवणारी आहेत. या ग्रंथाला प्र. डॉ. वंदना महाजन यांची अभ्यासपूर्ण प्रस्तावना लाभलेले आहे. या प्रस्तावनेतील महत्वाची गोष्ट एक नवा विचार देऊन जाते. ती म्हणजे आधुनिक मराठी काव्याचे जनक म्हणून केशवसुत यांना मानले जाते. किंवा मराठीतील सारस्वतांनी त्यांना शिखरस्त केलेले आढळते; पण त्यांच्याही तीस वर्षांआधी सावित्रीबाई फुले यांची कविता प्रसिद्ध झालेली आहे. केशवसुतांची कविता सामाजिक, राष्ट्रीय आणि वैयक्तिक विचारांनी प्रेरित दिसते; मात्र सावित्रीबाईंची कविता ही प्रबोधनात्मक, शिवाय मानवतेने प्रेरित झालेली आहे. त्यामुळे साहित्यिकच आधुनिक कवितेचा मान किंवा त्याच्या हक्कदार सावित्रीबाई फुले आहेत.

घडत जाणारी प्रयोगशील भाषाशैली, नावीन्यपूर्ण शब्दांचे उपयोग या पातळीवर सावित्रीबाई फुले यांचा काव्येतिहास सुरू असल्यास आशावालात काव्येतिहास केलेला आहे. ग्रंथ वाचताना हे पानोपानी जाणवते. आशावालाताईची समृद्धी दर्शक भाषाशैली, वैविध्यपूर्ण व अचूक निवडलेले शब्द भांडार. त्यामुळे हा ग्रंथ म्हणजे सावित्रीबाई आणि त्यांच्या कविता यांच्यामधील एक साकव उरतो. सावित्रीबाईंचे साहित्य आणि त्यातील साहित्यिक अतिशय आशावालाताईंनी अतिशय लालित्यपूर्ण आणि आपल्या मुद्यांचे अधिक बळकटीने सादरीकरण केलेले आहे. त्यामुळे आशावात शब्दांची जबाबदारी घेणाऱ्या निर्भय साहित्यिक उरतात. त्यांचे शब्द या ग्रंथातून प्रपातासारखे कोसळतात आणि वाचकांना चिंब भिजवून जातात. सावित्रीबाईंचे काव्य उलगाड जाते. बऱ्याच वेळा नायकाची प्रतिमा विशाल करण्याच्या नादात इतर वैचारिक मुद्यांकडे दुर्लक्ष होण्याची शक्यता असते. येथे मात्र लेखिकेने अर्क चित्रात्मक सावित्रीबाईंचे काव्य मांडले आहे. त्यामुळे हे लेखन वास्तवदर्शी उरतेच, शिवाय ते सत्याशी प्रामाणिक राहून निर्भीडपणे लिहिलेले आढळते. लेखिकेची मांडणी ही प्रवाही आहे. तयास मानव म्हणावे का या अंतर्मुख करण्याचा कवितेपासून अंधश्रद्धेवर घनाघाती प्रहार करणारी 'नवस' ही कविता भिक्षुक शाहीच्या, फसवणुकीवर प्रहार करणारी आहे. सावित्रीबाईंच्या कविता या मानवकेद्री असून त्या परिवर्तनशील आहेत. जीवनात सुख मिळव्याचे असेल तर ज्ञान हे महत्वाचे आहे. ज्ञानसाधनेतूनच सुखकडे जाणारा मार्ग सापडतो. या ग्रंथातून आशावालाताईंनी अनेक राष्ट्रीय संदर्भ दिलेले आहेत. हे संदर्भ सृजनशील वाचकांस वाचण्यास प्रवृत्त करतात. या ग्रंथातून सावित्रीबाईंचे लेखन किती व्यापक होते. याची प्रचिती आल्या वाचून राहत नाही. 'प्राप्त समरण

छत्रपती शिवाऱ्यांचे करावे' कारण ते शुद्ध अति शुद्धांचे पालन करते व तारणाहार होते. यातून पौराणिक व्यक्तिमत्त्वांपेक्षा इतिहासात होऊन गेलेल्या ऐतिहासिक आदर्श सावित्रीबाई सर्वोपुढे मांडतात. इतिहासाला कवेत घेण्याचे धाडस त्या करत आहेत. असे लेखिका येथे सांगतात. या ठिकाणी अभिजनांचा वर्चस्ववाद अतिशय जोरकसपणे लेखिकेने खोडला आहे. या ग्रंथात सावित्रीबाईंच्या कविता विविध विभाग करून देण्यात आलेले आहेत. शिवाय त्यांचा भावार्थ, त्यांचा मतिताथर्ही स्पष्ट केला आहे. महत्वाचे म्हणजे त्या काव्याचा आधुनिक मानवी मूल्यांशी आणि जीवनाशी कसा संबंध आहे? हे सांगितले आहे. अशाप्रकारे सावित्रीबाईंच्या विचारांशी नाल जोडल्याने, आंबेडकर व इतर अभ्यासकांसाठी हा ग्रंथ उपयुक्त उरतो. यामध्ये विविध संदर्भ भेटतात. त्यामुळे हा ग्रंथ केवळ साहित्य मीमांसा राहत नवून तो एक दस्तऐवज होतो. या दृष्टीने लेखिकेची ही कामगिरी आंबेडकर साहित्यात महत्त्वाची उपलब्ध मानता येईल.

किशोर कासारे मो. 8767425180

हा ग्रंथ सावित्रीबाई फुलेंची भाषा बोलतो. त्यामधून सावित्रीबाईंचे विचार, विद्रोह, स्वीवादी भूमिका, मानवतावादी दृष्टिकोन, दैववादी प्रवृत्ती खोडून काढून व्यक्ती स्वातंत्र्याच्यासाठी आग्रही असलेल्या सावित्रीबाई आपल्याला पुन्हा पुन्हा भेटतात. या ग्रंथाचे निर्मिती मूल्य अतिशय विचारांचा वारसा चालवणाऱ्या अभ्यासकांना, कार्यकर्त्यांना आपल्या संस्कृतीचा, विचारधारेचा परिचय होतो आणि काय करायला पाहिजे याची एक दिशा मिळते. प्राध्यापक आशा लता ताईंनी, सावित्रीबाईंच्या कवितांची कवितेची ही समीक्षा परिवर्तनवादी चळवळीतील विचारवंतांना निश्चित दिशादर्शक व प्रेरणादायी ठरेल! ■ ■

छत्रपती संभाजीनगर येथे भारतरत्न मौलाना अब्दुल कलाम आझाद संशोधन केंद्र व सभागृह येथे मराठीचे शिलेदार बहुउद्देशीय संस्था नागपूर यांचेकडून राज्यस्तरीय पुस्तक प्रकाशन व काव्यावाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. मी व माझे पती या सोळाव्याकरीता तेथे पोहचलोत. प्रथम दर्शनीय नजरेस पडली ती मराठीचे शिलेदार समूह बहुउद्देशीय संस्था सुंदर हस्ताक्षरात लिहिलेली व काढलेली अनोखी रंगीत रंगोळी सर्वेचे आगमन होताच लक्ष वेधून घेत होती आणि निघागांची किमया त्या गोमेळीवर पडलेली उन्हाची किरण जणू या मराठी शिलेदार संस्थेची ज्योत तेवत आहे हे आवर्जून सांगत होती. सफळताच येणाऱ्या सर्व सदस्यांना स्वागिष्ट उपमा व मनसोक्त हवा तेवढा चहा नाश्ता देण्यात आला. या कार्यक्रमास मुख्य आयोजक म्हणून प्रभारी प्राचार्या डॉ.पद्मा जाधव वाखुरे मंडळ लाभल्यात, तसेच या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून शिक्षक आमदार नेते विक्रमजी काळे, प्रमुख पाहुणे म्हणून ए.बी.पठान, जव्वार पटेल, सहपरिक्षक स्वाती मराठी या प्रथम सत्राच्या पुण्याला व्यासपीठावर उपस्थित होत्या या माळेत वि.वा.शिरवाडकर, जिजाऊ जीजाभाता, क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले, भारतरत्न भिमराज आंबेडकर व शूर राजे छ.शिवाजी महाराज यांच्या प्रतिमसे मान्यवरांच्या हस्ते पुजन करणू कार्यक्रमास सुरुवात झाली. सविताताई ठाकरे यांनी आपल्या उत्कृष्ट शैलीत मान्यवरांचे स्वागत व सूत्रसंचलन केलेत. या कार्यक्रमास संस्थेचे संस्थापक, राहुल पाटील दादा काही अपरिहार्य कारणास्तव थोडा येण्यास उशीर असल्यामुळे त्यांची सभागृहात उनीव जाणवत होती. कार्यक्रमाची धुरा राहुल दादानी ज्याच्यावर सोपविली होती ते म्हणजे आदर्शपूर्ण विष्णू संपर्कळ दादो यांनी या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक

व या संस्थेचे उद्दिष्ट पुढे मांडलेत यावेळेस सर्व मान्यवरांनी मराठी भाषेचा लौकिक केला. ए.बी.पठान सरांनी आपल्या दर्जेदार शैलीत मराठी भाषेचे महत्त्व, मराठीचा गौरव व या मराठी शिलेदार समुहाचे राहुल पाटील दादांचे कौतुक व

खर्च केला. या संस्थेनी मराठी भाषेला अभिजात दर्जा मिळवा म्हणून तुम्हा आम्हा सर्वांचा समान केला. मराठी भाषेला पुढे नेण्यासाठी तुम्हा कवी, कवीयत्रिचे हे उपक्रम अत्यंत कौतुकार्ह्य आहेत या शिलेदार समुहात फक्त महाराष्ट्रातीलच नाहीतर संपूर्ण आजुबाजवऱ्या राज्यातील सदस्य सहभागी असून मराठीत लिहितात हे आनंददायक आहे. माझ्या मतदारसंघात लातूरला या शिक्षक, शिक्षिका व गृहिणी या संस्थेमार्फत असाच उपक्रम च्यावा अशी काळे साहेबांनी अपेक्षा बाळगली. नंतर सर्वांनी रूचकर जेवणाचा आस्वाद घेतला. स्वयंपाक सुंदर झालेला होता पावसासाठी तून्हा सुध्दा नियोजनबद्ध पध्दतीत जेवणाचे आत व्यवस्थापन होते. द्वितीय सप्तात काव्यावाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. ही धुरा विष्णुदादानी सांभाळली. काव्य कवीता सादरीकरणकरीता 3 मिनीटे देण्यात आली. स्पर्धेचे परिक्षक कोण हे सुध्दा अगदी वेळेवर जाहीर करण्यात आले. आणि ज्यांची सर्व शिलेदारांना वाट होती ते राहुल पाटील सर या कार्यक्रमाला उपस्थित झालेत. कवी, कवित्रींनी हावभाव, निदितकेपणा, हसतमुख, साजेशे शिर्षक, शिस्त व नियमात नोंदणीकृत यादीतील कवी, कवीयत्रिचे क्रमाने अशा या 50 गुणाच्या स्पर्धेला परिक्षकांनी योग्य पारदर्शक न्याय दिला. पुन्हा दुसऱ्या सप्तात चहा देण्यात आला. सर्वांची निकालाची आतुरता शिगेला पोहोचली होती राहुल दादानी निकाल जाहीर केला. प्रथम क्रमांक सिंधु बंसोडे, द्वितीय क्रमांक सिंधु बोंदले, व तृतीय क्रमांक वरीष्ठ व सर्व कार्यक्रमत सहभाग घेणारे नागेश्वर काकाजीची निवड करण्यात आली व तसेच चहा उत्कृष्ट काव्यावाचन स्पर्धेकरांची निवड झाली. मला सुध्दा या काव्यावाचन रचनेत सहभागी होऊन सन्मानितपद्ध, प्रमाणपत्र, विशेषांक राहुल पाटील दादांच्या हस्ते मिळाले. आगळ्यावेळच्या या स्पर्धेतील विजेत्यांना सन्मानचिन्ह, विशेषांक व प्रमाणपत्र देण्यात आले. शिलेदार चे सहसंस्थापक राहुल यांचे सुध्दा काव्यावाचन या स्पर्धेत शिलेत. हा संपूर्ण कार्यक्रम उत्कृष्ट पार पडवा म्हणून मणिण्यापूर्वी पासून कामाला लागलेले, राहुल पाटील दादा, सविताताई, विष्णुदादा, प्रशांतदादा रुक्मताताई, स्वातीताई यांच्या अथक परिश्रमाला मानाचा मुजरा असाच सोहळा सदैव संपन्न होवोत ही अपेक्षा. ■ ■

लेखिका/शब्दांकन कुसुमताता दिलीप वाकडे

यदा यदाही दहशतवादस्य गह्लानिर्भवती भारतः तदा तदा...?

पाकिस्तान समर्थित दहशतवाद स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारताची औषध नसलेली कायमची डोकेदुखी बनली आहे. या दहशतवादाचे कारण भारत पाकिस्तानच्या पाळणीत जसे आहे तसे ते कृत्रिम हिंदू मुसलमानांच्या अतिरेकी राष्ट्रवादी मानसिकतेचे लक्षणही आहे. पाकव्यास काश्मीर हे दोन्ही देशातील अतिरेकी राष्ट्रवादाचे कायमस्वरूपी इंधन बनले आहे.

शोधत राहणार आहोत का? याची उत्तरे लोकांना जबाबदार सरकारला द्यावी लागतील. मेरे 140 करोड भाईयां और बहनों! आज रात के ठीक... बजे कर दिखाया असे म्हणून चालणार नाही. पाकिस्तान समर्थित अतिरेकी ठिकाणावरील हमला हा पाकिस्तानवरील हमला होता असे भारत सरकार म्हणत नाही आणि याला दुजोरा पाकिस्तानही देत नाही हे आपण लक्षात घेतले पाहिजे. परिणामी आंतरराष्ट्रीय स्तरावर भारताने केलेल्या कारवाईला जगभरातून पाठिंबा मिळाला आहे. भारतीय भूमीवर सतत अतिरेकी कारवाया करणाऱ्या दहशतवाद्यांना धडा शिकवला पाहिजे ही केवळ सरकारची भूमिका नव्हती तर ती या देशातील सर्व भारतीय नागरिकांची भावना होती. भारतीय लष्कराने अतिरेकी छवण्या उध्वस्त केल्याच परंतु पाकिस्तानी लष्कराने केलेल्या कारवाईला सडेतोड काटेकोरपणे प्रत्युत्तर दिले ही अत्यंत अभिमानास्पद बाब आहे. सर्वपक्षीय राजकीय इच्छाशक्तीचा हा परिणाम आहे. यामुळे या हल्ल्याचे श्रेय शक्ती बोजेपीला घेता आले नाही ही त्यांची खरी अडचण आहे. या हल्ल्याचा यापूर्वीच्या सरकारने

आणि चीनला मध्यस्थी करण्याची विनंती केली असावी. भारत जगाला अहिंसा, करुणा व शांततामय सहअस्तित्वाचा संदेश देणाऱ्या भगवान बुद्ध व महाविहाराचा देश आहे असे जागतिक पटलवार सांगणाऱ्या सरकारला युद्ध बंदीचा प्रस्ताव स्विकारवा लागला यात व्यापारी हिशोब आहे. युद्धबंदी का केली पाकव्यास करमीर ताब्यात का घेतले नाही. कर दिव्याचा की नहीं या पोकळ वक्तव्याला काही अर्थ नाही. एक मात्र खरे टुप काकाने युद्ध बंदी मागील कारण जाहीर करून युद्ध बंदीची एकपर्ती घोषणा केली. यामुळे मोदी हे तो मुमकीन है असे म्हणत फिरणाऱ्या पुतण्याची व भक्तांची कायमची अडचण केली आहे. पाकव्यास काश्मीरचा प्रश्न भारत आणि पाकिस्तान या दोन देशांतील अंतर्गत प्रश्न आहे आणि तो दोघांनी मिळून सोडवावा हे 1948 पासून प्रस्थापित झालेले गृहीतक युद्धबंदी करिता अमेरिकेने मध्यस्थी केल्यामुळे या प्रश्नाला आंतरराष्ट्रीय करण्यात पाकिस्तानला यश मिळाले असे असे आज तरी समजावे लागते. सामान्य माणसाला देशाचे सार्वभौमत्व म्हणजे काय असते समजत नसले तरी भारत पाकिस्तानमधील युद्धबंदीची घोषणा अमेरिकेने करणे म्हणजे अमेरिकेचा भारताचा राज्यकारभारातील सरळ सरळ हस्तक्षेप आहे. बीजेपी सरकारने कलम 370 हटवले आता फक्त पाकव्यास काश्मीर ताब्यात घेणे बाकी आहे आणि ते केव्हाही घेऊ एकट्या बोजेपीला घेता आले नाही ही त्यांची खरी अडचण आहे. या हल्ल्याचा यापूर्वीच्या सरकारने

नंदन नांगरे

केलेल्या हल्ल्यांशी तुलना करण्याची आवश्यकता नाही. त्या त्या वेळी उद्भवलेल्या विशिष्ट परिस्थितीत सरकारने केलेल्या उपाययोजना आहेत. दहशतवाद्यांच्या अतिरेकी प्रशिक्षण स्थळांवर व छावण्यांवर हल्ला करणे हा प्राथमिक उद्देश होता तो उद्देश पुर्ण झाल्यावर युद्ध पुढे चालू ठेवण्याचा काही अर्थ नव्हता. अमेरिका आणि चीनचे पाकिस्तानी भूमीवर हितसंबंध गुंतलेले आहेत. युद्धात पाकिस्तानची जास्त हानी झालेली या राष्ट्रांना देवदणारे नव्हते. पाकिस्तानने युद्धाला सुरुवात केल्यामुळे युद्धबंदीचा प्रस्ताव आर्थिक दृष्ट्या कंगाल पाकिस्तानने देणे अपेक्षित होते. भारतासमोर सरळ प्रस्ताव ठेवला तर भारत मान्य करील की नाही याची पाकिस्तानला शंका असावी. पाकिस्तानने अमेरिका

मला पाहून दादा भारवून गेले. नात्यापेक्षाही अशी जोडेल नातीं मी जपत आल्याचे. दादांच्या मनात कुणाबाहेर आव नाती. सर्वांशी मित्रत्वाचे संबंध. सामाजिक कार्यातही ते असतात. दोन मुलीं प्रजा आणि प्रियांका यांची लग्न केले. दिल्याची सुखी आहेत. कलेसाठी महाराष्ट्रात यांची भ्रमती स आहे. एवढे शव्ये होईल तेवढे सामाजप्रबोधन करणा त्यांचा मनोदय आहे. कुठले गणेश कुठल्या रागात, स्वरान असाही कराता माहिती आहे. कधीती आम्ही एकमेकास फो मनेजे करतो बऱ्याच वेळा तेच फोन मनेजे करतात. एखा गीतावर चर्चा करतात. अनेक काव्य, गीत गावण स्पष्टत सहभाग नोंदवून सन्मान प्राप्त केलेत. माझा भाचा गायक प्रि मोहिते याच्या कलागुणाने ते नेहमीच कौतुक करत असत माझी आपुलकीने त्यांच्याशी विचारपूस करत असतात. या गुणी प्रेमळ दुसऱ्याला प्रोत्साहन देणाऱ्या कलावंत वि अनेक दिवस लिहायचे मनात होते. आज त्याचे क थोडक्यात शब्दबद्ध केले आहे. त्यानीं ते असेच पुढे मिळव हिच मला कायम! ■ ■ ■

महत्वाचे

अनुष्काराजे खेडकर हिचा माँ जिजाऊ वाचनालयातर्फे सन्मान

अकोला : नुकताच 10 वीचा रिझल्ट लागला. त्यामध्ये माऊंट कामेलची गुणवान विद्यार्थीनी उच्चशिक्षित विना खेडकर व प्रा. डॉ. अॅड. एकनाथ खेडकर यांची सुकन्या अनुष्काराजे खेडकर हीने 100 टक्के गुण संपादन करून अमरावती विभागामध्ये प्रथम येण्याचा मान पटकावला. अनुष्काराजे हिने कोणतीही शिकवणी लावलेली नव्हती. तसेच सर्वसाधारण परिस्थितीमध्ये सतत अभ्यास करून अनुष्काराजे यश संपादन केले आहे. अमरावती विभागात प्रथम येणाऱ्या या गुणवान विद्यार्थीनीचा सत्कार माँ जिजाऊ वाचनालयाचे अध्यक्ष पत्रकार पंजाबराव वर, सचिव अॅड. प्रजानंद उपवर्त, वाचनालयाचे कायदेविषयक सहाय्यार अॅड. एम. एस. इंगळे, ज्येष्ठ कलावंत प्रकाश जंजाळ, समाजसेवी व्यक्तीमत्व बाळभाऊ दाभाडे, अर्नवराजे खेडकर, संचीत इंगळे, आदित्य इंगळे, यांच्या वतीने अनुष्काराजे हिचा पुष्पाहार, पुष्पगुच्छ, पेन देऊन सर्वांना पेढे भरवून सत्कार करण्यात आला. अनुष्काराजे खेडकर हीने आपल्या यशाचे श्रेय आपले वडील प्रा. डॉ. अॅड. एकनाथ खेडकर, आई विना खेडकर तसेच गुरुजनांना दिले.

अत्यावश्यक कामांमुळे रविवारी सकाळी सेंट्रल एक्वेन्यू वरील वीज नाही

नागपूर : 33 केव्ही उपलवाडी वीज वाहिनीवर पुर्वनिर्णयित अत्यावश्यक देखभाल व दुरुस्तीच्या कामांमुळे, येत्या रविवारी (दि. 25 मे) सेंट्रल एक्वेन्यू आणि परिसरातील भागामध्ये सकाळी 7 ते दुपारी 12 वाजेपर्यंत वीजपुरवठा खंडित राहणार आहे. यामध्ये न्यू मेयो उपकेंद्रातून निघणाऱ्या, 11 केव्ही भानखेडा, 11 केव्ही चंद्रकोळ, 11 केव्ही मेयो, 11 केव्ही मोमिनपुरा, 11 केव्ही अंसारनगर, 11 केव्ही भगवाधर, 11 केव्ही सह्याद्री मार्ग आणि 11 केव्ही गोविंद भवन या वाहिन्यांवरून वीज पुरवठा होणाऱ्या अंसारनगर, डोबी नगर, सलीम लीखर रोड, मोहम्मद अली रोड, कासाबपुरा, जामा मशीद मार्ग, भगवाधर चौक, गीतांजली चौक, चंद्रकोळ बिल्डिंग, नालसाब चौक, बकरामंडी, तीन नल चौक, टोपरे विहीर परिसर, टिप्पकी, कब्रस्तान मार्ग, भानखेडा, रंभाजी मार्ग यासह परिसरातील वीज पुरवठा बंद असणार आहे. या कामांमुळे ग्राहकांना होणाऱ्या गैरसोयीबद्दल महावितरणने दिलीगिरी व्यक्त केली असून, वीज पुरवठा खंडित असताना नागरिकांनी सहकार्य करावे, असे आवाहन केले आहे.

डॉ. नारायण सूर्यवंशी यांचे अभिनंदन

नागपूर : काष्टाईव वैद्यकीय शिक्षक संघटनेचे अध्यक्ष आणि जे जे मेडिकल कॉलेज मुंबईच्या बायो केमिस्ट्री विभागाचे विभाग प्रमुख डॉ. नारायण सूर्यवंशी यांची शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय भंडारा येथे अधिष्ठातापदी नियुक्ती झाल्याबद्दल अरुण गाडे, अध्यक्ष काष्टाईव महासंघ यांचे हस्ते पुष्पगुच्छ देऊन अभिनंदन करण्यात आले. या प्रसंगी काष्टाईव महासंघाचे संघटक यशवंत माटे आणि नागपूर विभागीय अध्यक्ष विनोद बनसोड व इतर पदाधिकारी उपस्थित होते.

निधन वार्ता

सावित्रा निलकंठ गायकवाड

नागपूर : सावित्रा निलकंठ गायकवाड वय 92 राहणार अशोक नगर नागपूर यांचे नुकतेच वयोमानानुसार निधन झाले. त्यामगे दोन मुले, एक मुलगी आहे. त्या सामाजिक बांधिलकी जपणाऱ्या आई म्हणून सर्वत्र परिचित होत्या.

जागतिक स्तरावर भीमजन्मभूमी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरनगर, मह, छावनीचे शिल्पकार भदन्त धर्मशील यांच्या स्मृतिदिनी अभिवादन!

नागपूर : विश्वविभूषण डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या धम्मक्रांतीला गतिमान करण्यासाठी असंख्य तारुण्यांच्या उर्बळ्यावर असलेल्या तरुणांनी गुहस्थ जीवनाचा त्याग केला व श्रमण जीवनात पदार्पण करून अनेक उतार - चढाव सोसून धम्म प्रचार - प्रसार करण्यासाठी जीवाचे रान केले. सामाजिक बांधिलकी जपत आपल्या कौसल्याने आपल्या कर्तृत्वाचा ठसा उमटवला. त्यात भंडारा जिल्ह्यातील पवनी तालुक्यातील कातुर्ली येथील 'भदन्त धर्मशील' ज्यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जनस्थानाचा शोध घेऊन ते प्राप्त करून ऐतिहासिक धरोहर रूपाने पुर्णत्वास नेले, नव्हे तर यासाठी जीवापार अंतर्गत व बाह्य कष्ट सोसले.

जागतिक स्तरावर भीमजन्मभूमी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर नगर, मह, छावनीचे शिल्पकार व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मेमोरियल सोसायटीचे संस्थापक अध्यक्ष म्हणून त्यांनी जे कार्य केले ते वाखाणण्यासारखे आहे. त्यांनी जन्मला आल्याचे सार्थक साधले. या सोबतच भंडारा

जिल्ह्यातील तुमसर तालुक्यातील धनेगाव येथील भदन्त बोधीविनिता यांनी सुद्धा 'भन्ते अजयकिर्ती' म्हणून धम्मप्रचार प्रसार गाव खेड्यात जाऊन केला. नेपाळमध्ये जाऊन 80 च्या दशकात उपसंपदा घेतली. अनेक वरिष्ठ विद्वान भौकखुंच्या मार्गदर्शनात अध्ययन करून खडकाळ व लोकविरहित जागेवर धम्ममय व पर्यावरण पुरक नंदनवन निर्माण केले. बोधिम्मगो महाविहार, बोधिम्मगो सेवा संस्था चे संस्थापक अध्यक्ष व आधारवड म्हणून त्यांचे कार्य चिरंतन प्रेरणा देणारे आहे. या प्रेक मार्गदर्शक व्यक्तित्वाचा स्मरण करून त्यांच्या कार्याला चिरंतन पुढे नेण्याचा संकल्प मनात ठेवून अभिवादनिय आदरांजली अर्पण केली. या निमित्ताने बोधिम्मगो महाविहार, भदन्त बोधिर्विनीत स्मृती परिसर, भीम नगर - ईसासनी, हिंगणा रोड, नागपूर येथे त्यांच्या प्रतिमांना माल्यार्पण करून, त्रिशरण -

पंचशील, अनित्य देसना, परित सज्जान्य, धम्मदेसना व संस्कार विधी घेण्यात आली. यावेळी भदन्त नाग दिपंकर महास्थविर, डॉ. भदन्त सीलवंस महास्थविर, भन्ते महानाम, भन्ते सुजाततिसस व इतर अनेक उपासक उपासिका उपस्थित होते. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी बोधिम्मगो सेवा संस्था, बोधिम्मगो महाविहार दायक-दायिका सभा, बोधिम्मगो धर्मा संडे स्कूल, बोधिम्मगो कम्युनिटी किचन, बोधिम्मगो धम्म सेवा पथकच्या मार्फत सहकार्य करण्यात आले.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वाज्ञ साकार मंच तर्फे आज जाहीर परिचर्चा

नागपूर : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वन साकार मंच विदर्भ क्षेत्र महाराष्ट्र राज्य यांच्या वतीने रविवार दि. 25 मे 2025 रोजी, भारतीय राज्यघटनाच्या

संरक्षणासाठी भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस का स्ट्राइक रेट वाढविणे आणि डॉ. बाबासाहेबाचा आरपीआय बाबासाहेबांच्यामते विरोधी दल करणे या विव्याषवर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर इंटरनॅशनल कन्वेंशन सेंटर, नागसेन सभागृह, 3 माडा, इंदोरा येथे दुपारी 1 ते 4 या कालावधी कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला आहे. या कार्यक्रमाला उद्घाटक अॅड. मेहमूद प्राचा असून अध्यक्षस्थानी प्रा. डी एम महाकाळे हे आहेत. याप्रसंगी प्रमुख वक्ते विजय वडेड्वीवार माजी विरोधी

पक्षनेते महाराष्ट्र विधानसभा, डॉ. राजेंद्र गवई राष्ट्रीय सरचिटणीस आर.पी.आय., आधिवासी विचारक रामराजे आत्राम आणि जनाब अब्दुल गफुर पाशा, अध्यक्ष , राष्ट्रीय मुस्लीम संघ हे लाभले आहे. या कार्यक्रमाला नागरिकांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहावे असे आवाहन संस्थेचे अध्यक्ष डॉक्टर एम. आर. नगराळे, प्रा. डी. एम. महाकाळे, आर. पी. राऊत, डी. डब्ल्यू. मडावी, के. एम. पाटील, आदींनी केले आहे

चाळीसगावकरांनी बघितला म. फुले चित्रपट

जळगाव : चाळीसगाव येथील हंस चित्रपट गृहात म. जोतीराव फुले आणि सावित्रीमाई फुले यांच्या कार्याचा आढावा घेणारा चित्रपट नुकताच प्रदर्शित झाला. जळगाव जिल्हा दूध उत्पादक संघाचे संचालक प्रमोद बापू पाटील यांच्या हस्ते प्रतिमापूजन करून शुभारंभ करण्यात आला. प्रमोद बापू पाटील, सतीश महाजन, प्रा. गौतम निकम, उद्धव महाजन, गोकुळ पाटील यांनीही याप्रसंगी आपले मनोगत व्यक्त केले. प्रा. गौतम निकम यांनी उपस्थित रसिक प्रेक्षकांना म. जोतीराव फुले आणि सावित्रीमाई फुले, सिंधिया फरार यांच्या कार्याचा परिचय करून देणारी पुस्तके संप्रेम भेट दिली. चित्रपटातून महात्मा जोतीराव फुले यांचे

कार्य समाजासमोर आल्याने समाजाला अधिक प्रेरणा मिळेल असे मत यावेळी प्रेक्षकांनी व्यक्त केले. प्रा. चंद्रकांत ठाकरे, मुकेश शेतकीर, अमोल मोरे प्रा. एस. डी. महाजन, मिलिंद भालेराव, भीमराव खलाणे, योगेश्वर राठोड, अशोक राठोड, सुनील गढी, भगवान रोकडे, आप्पा महाजरा, उत्तमस पाटील, टाकळी प्राचा. माजी सरपंच कविता महाजन यांचे सह अनेक रसिक प्रेक्षक उपस्थित होते.

गोंदियात 23 कोटी रु.च्या खर्चातून उभारणार 50 खाटांचे अत्याधुनिक क्रिटिकल केअर हॉस्पिटल

गोंदिया : जिल्ह्यात आज 50 खाटांच्या क्रिटिकल केअर हॉस्पिटल ब्लॉकच्या भूमिपूजन समारंभाने एका नव्या युगाची सुरुवात झाली. हा रुग्णालय ब्लॉक भारत सरकारच्या महत्वाकांक्षी प्रधानमंत्री आत्मनिर्भर स्वस्थ भारत योजना (PM-ABHIM) अंतर्गत उभारला जात आहे. या प्रकल्पासाठी 23 कोटी 75 लाख रुपयांची प्रशासकीय मान्यता प्राप्त निधी मंजूर करण्यात आली आहे. या समारंभात गोंदियाचे लोकप्रिय आमदार विनोद अग्रवाल यांच्या मार्गदर्शनाखाली जनप्रतिनिधी, आरोग्य विभागाचे अधिकारी आणि अनेक मान्यवर उपस्थित होते. हा क्रिटिकल केअर हॉस्पिटल ब्लॉक केवळ गोंदिया जिल्ह्यासाठीच नव्हे, तर परिसरातील ग्रामीण भागासाठीही एक वरदान ठरेल. आरोग्यसेवांमध्ये हा एक ऐतिहासिक टप्पा असून आपकालीन आणि गंभीर उपचार सेवांना नवे आयाम मिळणार आहेत.

योजनेचे मुख्य उद्दिष्ट : 1. आरोग्य

व्यवस्था बळकट करणे: जिल्हा स्तरावर हॉस्पिटलची क्षमता वाढवून रुग्णांना वेळेवर उपचार मिळणार. 2. साथीच्या रोग व आपत्ती व्यवस्थापन क्षमता मजबूत करणे: कोविडसारख्या संकटांना तोंड देण्यासाठी आवश्यक

गोंदियाचे आमदार विनोद अग्रवाल यांच्या दूरदृष्टी, सातत्यपूर्ण प्रयत्न आणि प्रशासकीय समन्वयामुळे हा महत्त्वपूर्ण प्रकल्प प्रत्यक्षात येत आहे. त्यांनी सांगितले, 'माझी प्राथमिकता नेहमी गोंदियाच्या जनतेच्या आरोग्य व कल्याणाशी संबंधित राहिली आहे. हे हॉस्पिटल केवळ उपचाराचे केंद्र न राहता, विश्वास व दिलासा याचे प्रतीक ठरेल.'

भूमिपूजन समारंभ पारंपरिक पूजा विधीनुसार संपन्न झाला. कार्यक्रमात वैद्यकीय महाविद्यालयाचे डॉक्टर, अधिकारी, पंचायत समिती सभापती मुनेश राहंगडाले, सरपंच बालकृष्ण बिसने, दीपा चंद्रिकापुरे (कुषी व पशुसंवर्धन सभापती, जि.प.), राहुल मेश्राम (पंचायत समिती सदस्य, कुडवा), कमल फरदे (उपसरपंच) व सामाजिक कार्यकर्ते मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. आमदार अग्रवाल यांनी आपल्या भाषणात या हॉस्पिटलला गोंदियाचा 'आरोग्य सुखा किल्ल' असे संबोधले.

पायाभूत सुविधा उपलब्ध करणे. 3. गंभीर रुग्णांना नागपूर किंवा इतर मोठ्या शहरांमध्ये पाठवण्याची गरज नाही. 4. ग्रामीण भागात आरोग्य सुविधा सक्षम करणे : प्राथमिक व उपकेंद्रांना आधुनिक उपकरणांशी जोडणे. आमदार विनोद अग्रवाल यांच्या पुढाकारामुळे मिळाली गती :

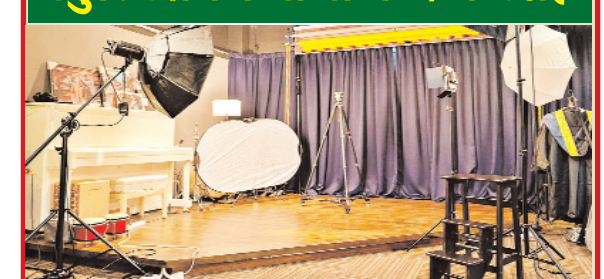
८४००० विरासत संवर्धन अभियान धम्मलिपी प्रशिक्षण शिबीर

नागपूर : दि. 27 मे 2025 दररोज सायंकाळी 5 वाजेपासून, सत्यशोधक समाज कार्यालय आई रमाई भवन हावरे ले आऊट, खामला वस्ती, नागपूर. उन्हाळी सुट्या व वर्षावास कालावधीत संत गुरू विचारधन व सम्राट अशोक पुरातत्व इतिहास प्राचीन विरासत धम्म लिपी व सविधान इतिहास संघर्ष इ. विषयावर वर्ग 5 ते 12 वी व पी.जी. पर्यंतचे स्टुडंट, नागरिकांसाठी प्रवेश निःशुल्क (3 रेथी वी व पेन सह इतरांना सोबत आणावे). प्रथम फोन करून नाव नोंद करा. प्रशिक्षक सत्यशोधक नागमित्र धर्मेरा पाटील. सहयोगी टीम सुभाष चहांदे, भीमराव रामटेके, प्रकाश वानखेडे, सुधीर पाटील, वासुदेव वानखेडे, रानी मोहोड, जयश्री कांबळे, वनमाला देविकर, सर्वोपेत चहांदे, राजु सोनुने, सुधीर कडू, सुनिता गजभिरे, अनुपम मोहोड, पिन्टू शेवाडे, सुधाकर कारमोरे, विनोद हजार, गौतमा कोटांगळे, लिला कुंभलकर, कुंदा गणवीर इत्यादींचा सहभाग राहील.

राष्ट्रसंतांचे साहित्य विद्यापीठीय प्रत्येक अभ्यासक्रमात यावे!

नागपूर : राष्ट्रसंतांच्या स्मृतिदिन 11 ऑक्टोबरला 51 हजार विद्यार्थी विद्यापीठ गीत गाणार अशी विद्यापीठ प्रशासनाची बातमी वाचली. विद्यापीठाचे अभिनंदन मात्र राष्ट्रसंतांचे साहित्यपण विद्यापीठीय सर्वच अभ्यासक्रमात असावे. एम.ए. राष्ट्रसंत तुकडोजी विचारधारेला युजिंसीची मान्यता का नाही? हा प्रश्न विद्यापीठ प्रशासनाला का पडत नाही. राष्ट्रसंतांची जयंती-पुण्यतिथी विद्यापीठ स्तरावरील विद्यापीठ अंतर्गत संपूर्ण महाविद्यालयात का नाही? एक दिवस राष्ट्रसंत रचित विद्यापीठ गीत गावून राष्ट्रसंतांचे साहित्य विद्यार्थ्यांपर्यंत कसे पोहचणार? अशी खंत श्रीगुरुदेव युवामंचाचे प्रवर्तक ज्ञानेश्वर दुर्गादास रक्षक यांनी व्यक्त केली.

स्टुडिओ किराटाने देणे आहे

दैनिक बहुजन सौरभने एक उत्कृष्ट दर्जाचा स्टुडिओ तयार केलेला आहे. बेरोजगार विद्यार्थ्यांसाठी एक आठवड्याचा मोफत कोर्स करण्याचा मानस आहे. ज्या कोणाला नाटक, गाणी, कराओके किंवा फेसबुक रिलवर टाकणारी कोणतीही माहितीसाठी स्टुडिओचा वापर करायचा असल्यास तासाप्रमाणे भाड्याने देणे आहे. अधिक माहितीसाठी संपर्क साधावा.

मो. 8482839451